

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 23. novembrī
(OR. en)

15144/22

COH 111
SOC 647

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2022. gada 22. novembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	14481/22
Temats:	Kohēzijas politika – Padomes secinājumi (2022. gada 22. novembris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par kohēzijas politiku, kurus Padome (Vispārējās lietas/kohēzija) apstiprināja 3910. sanāsmē 2022. gada 22. novembrī.

Padomes secinājumi par kohēzijas politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME:

- (1) ATGĀDINA savus 2022. gada jūnija secinājumus par paziņojumu par 8. kohēzijas ziņojumu "Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā";
- (2) NORĀDA, ka kohēzijas politika ir galvenā politika, kas vērsta uz ES reģionu sociālekonomisko attīstību un tiecas mazināt atšķirības starp tiem, kā noteikts LESD 174. pantā; un ATGĀDINA, ka sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas mērķis ir Eiropas projekta centrā, kā arī NORĀDA uz risku, ka krīžu un ģeopolitiskās situācijas norišu dēļ reģionālās atšķirības var palielināties;
- (3) UZSVER – ir svarīgi aizsargāt Savienības finanšu intereses un ņemt vērā regulu par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai;

Kohēzijas politikas pievienotā vērtība

- (4) UZSVER, ka kohēzijas politika ir elastīga, mūsdienīga un ilgtermiņa politika, un ATZĪST kohēzijas politikas nozīmi ES turpmākās attīstības veicināšanā, stiprinot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, uzlabojot ES iedzīvotāju dzīves kvalitāti, atbalstot pāreju uz klimatneitrālu, aprites, zaļu un digitālo ekonomiku, vienlaikus nodrošinot līdzsvarotu iekšējo tirgu un palielinot ES konkurētspēju globālā mērogā;

- (5) NORĀDA uz kohēzijas politikas sviras efektu; ATZĪMĒ – tiek lēsts, ka 15 gadus pēc īstenošanas perioda beigām katrs 1 EUR, kas iztērēts kohēzijas politikai, ES līmenī radītu papildu IKP 2,7 EUR apmērā ¹;
- (6) ATGĀDINA, ka kohēzijas politika ir aizsācēja tajā, lai izmantotu novērtēšanas praksi un uz rezultātiem orientētu plānošanu. Kohēzijas politikas labo praksi varētu plašāk izplatīt citās ES politikas jomās;
- (7) ATZĪST, ka kohēzijas politika nav krīzes instruments, lai gan ir pierādījies, ka tā palīdzējusi mazināt neseno krīžu sekas, un UZSKATA, ka kohēzijas politikai būtu jāspēj pielāgoties jaunām norisēm, neapdraudot savus strukturālos un ilgtermiņa mērķus;
- (8) UZSVER, ka dalītās pārvaldības režīms ir būtiska iezīme, kas nodrošina kohēzijas politikas efektīvu īstenošanu un rada pozitīvu ietekmi, veicinot:
- to, ka tiek nodrošināta vietējā līmeņa pienācīga iesaistīšanās un partneru iesaiste saskaņā ar partnerības principu, tādējādi radot atbildības sajūtu par programmām un attīstības tendencēm, kā arī veicinot piederību Eiropas projektam;
 - to, ka tiek uzlabota valsts pārvaldes kapacitāte un kvalitāte, tās stratēģiskās plānošanas pieeja investīcijām, pamatojoties uz pareizu intervences loģiku, orientēšanos uz rezultātiem un budžeta izpildi;
 - to, ka tiek dota iespēja augšupējai plānošanai, vienlaikus sasaistot jaunas globālās tendences ar valsts un reģionālās politikas veidošanu un investīciju plānošanu (piemēram, koncentrēšanās uz pārdomātu specializāciju un digitālo pārveidi, viedām pilsētām, konkrētai vietai pielāgotu pieeju, teritoriālās ietekmes novērtējuma piemērošanu);

¹ Astotais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju "Kohēzija Eiropā 2050. gada perspektīvā", 9. nodaļa: Kohēzijas politikas ietekme.

- (9) ATZĪMĒ, ka finansēšanas instrumentu skaita palielināšana pastiprina pārklāšanās risku ar kohēzijas politikas intervences pasākumiem, potenciāli apdraud kohēzijas politikas spēju sasniegt tās ilgtermiņa mērķus, palielina koordinācijas izmaksas un rada administratīvo slogu dalībvalstīm, reģioniem un saņēmējiem;
- (10) UZSKATA, ka būtu skaidri jādefinē robežas starp dažādajiem instrumentiem un ka citiem instrumentiem kohēzijas politika būtu jāpapildina un jābūt ar to sinerģijā, lai izvairītos no investīciju mākslīgas sadrumstalotības un dublēšanās;

2014.–2020. gada plānošanas periods

- (11) PAUŽ GANDARĪJUMU par rezultātiem, kas sasniegti 2014.–2020. gada plānošanas periodā, un ŅEM VĒRĀ analīzi, ko Komisija ir sniegusi 8. kohēzijas ziņojumā;
- (12) UZSVER nepieciešamību koncentrēties uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda slēgšanu un AICINA Komisiju, nosakot slēgšanas kārtību, ņemt vērā visas iespējamās elastības iespējas, lai tādējādi ļautu īstenot darbības efektīvi un lietderīgi;
- (13) AICINA Komisiju, dalībvalstis un reģionālās iestādes sadarbībā ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām sabiedrībai plaši darīt zināmus un popularizēt kohēzijas politikas rezultātus un ieguvumus;

Kohēzijas politika un tās konkrētiem gadījumiem pielāgota reakcija uz nesētajām krīzēm

- (14) ATZĪMĒ, ka kohēzijas politikai ir bijusi svarīga nozīme cīņā pret Covid-19 krīzes ekonomiskajām sekām, un ATGĀDINA, ka tika ātri pieņemti Komisijas tiesību aktu priekšlikumi par kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*) un tika palielināts priekšfinansējums no *REACT-EU* resursiem un *FAST-CARE*;

- (15) AICINA Komisiju cieši uzraudzīt neprovocētās Krievijas militārās agresijas pret Ukrainu ekonomisko un sociālo ietekmi, tostarp situāciju enerģijas tirgos un inflāciju, un izpētīt iespējas veikt turpmākus pasākumus, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu kohēzijas politikas programmu sekmīgu īstenošanu;

2021.–2027. gada plānošanas periods

- (16) ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka 2021.–2027. gada tiesiskais regulējums nodrošina vienkāršākus un elastīgākus īstenošanas noteikumus; AICINA Komisiju novērtēt šo noteikumu ietekmi un pārraudzīt turpmākas vienkāršošanas iespējas, proti, attiecībā uz administratīvo slogu visām iesaistītajām ieinteresētajām personām salīdzinājumā ar faktisko pievienoto vērtību;

- (17) IZCEĻ 2021.–2027. gada plānošanas perioda elementus, piemēram:

- saikne starp kohēzijas politiku un Eiropas pusgadu, kas 2021.–2027. gada plānošanas periodā ir nostiprināta; tomēr NORĀDA, ka ir jānodrošina līdzsvars starp konkrētai vietai pielāgotu pieeju un Eiropas prioritātēm;
- jaunie soļi ceļā uz uzlabotu revīzijas sistēmu, kuras pamatā ir ilgtermiņa uzticēšanās veidošana;
- labvēlīgu priekšnosacījumu sistēma; UZSKATA, ka labvēlīgu priekšnosacījumu izpildes novērtējums ir būtisks, lai varētu pareizi īstenot kohēzijas politiku, neradot dalībvalstīm lieku administratīvo slogu;
- risinājumi, kas palīdz nodrošināt kohēzijas finansējuma atbilstību vides, sociālajiem un klimata mērķiem;
- racionalizēta intervences loģika un rādītāju sistēmas un vienkāršots darbības rezultātu satvars; kā arī programmu un partnerības nolīgumu vidusposma pārskatīšana, kas paredzēta 2025. gadā un ļaus risināt jaunākās konstatētās problēmas;
- iespējas dalītas pārvaldības programmu īstenošanā pārvietot noteiktus finansējuma līmeņus starp fondiem un reģionu kategorijām;
- plašākas iespējas apvienot dažādus atbalsta veidus, piemēram, finanšu instrumentus un dotācijas;

- (18) ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka Komisija sniegusi norādījumus par principu "nenodarīt būtisku kaitējumu" un klimatrošināšanu, un AICINA Komisiju dalīties ar dalībvalstīm paraugprakses piemēros;
- (19) AICINA dalībvalstis un Komisiju nodrošināt, ka bez turpmākas kavēšanās sākas 2021.–2027. gada programmu īstenošana, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai paātrinātu īstenošanu;
- (20) AICINA Komisiju un dalībvalstis sekmēt vienkāršošanu, *inter alia* turpinot pētīt, kāds potenciāls ir jaunām iespējām, piemēram, ar izmaksām nesaistītam finansējumam, un vienkāršotu izmaksu iespējām kopumā, un AICINA Komisiju apmainīties ar paraugprakses piemēriem un atbalstīt dalībvalstis šajā sakarā;
- (21) UZSVER, ka ir svarīgi novērst un apkarot krāpšanu un korupciju; AICINA dalībvalstis un Komisiju cieši sadarboties šajos jautājumos un uzlabot kontroles sistēmu efektivitāti;
- (22) AICINA dalībvalstis un Komisiju pietiekami savlaicīgi sagatavot pamatu efektīvai vidusposma pārskatīšanai attiecībā uz 2021.–2027. gada periodu;
- (23) AICINA Komisiju
- pastāvīgi sniegt pierādījumus par kohēzijas politikas ietekmi, ar faktu un skaitļu palīdzību analizējot makroekonomisko un plašāku ietekmi attiecībā uz visiem reģioniem;
 - noteikt kohēzijas politikas investīciju ietekmi uz sabiedrisko labumu un veikto investīciju ilgtspēju,
 - analizēt dažādos kohēzijas politikas rezultātus, tostarp ekonomikas, inovācijas, digitalizācijas, klimata un vides, sociālo lietu jomā;

Kohēzijas politikas teritoriālais aspekts

- (24) UZSKATA, ka konkrētai vietai pielāgota pieeja, kurā tiek ņemtas vērā reģionu teritoriālās īpatnības, ir būtisks kohēzijas politikas elements;
- (25) NORĀDA, ka, izstrādājot un īstenojot ES instrumentus, tostarp tos, ar kuriem reaģē uz neparedzētām globālām problēmām, būtu jāņem vērā teritoriālā dimensija;
- (26) UZSVER, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš to reģionu īpatnībām un atbalstam, jo īpaši mazāk attīstītiem reģioniem, kuri cieš no dažādas strukturālas vai pastāvīgas nelīdzsvarotības neatkarīgi no tās izcelsmes;
- (27) UZSVER, ka kohēzijas politika sniedz būtisku ieguldījumu lauku un pilsētu teritoriju attīstības mērķu sasniegšanā, vienlaikus veicinot integrētas pieejas teritorijām;
- (28) PASVĪTRO pārrobežu, transnacionālās un starpreģionālās sadarbības nozīmību un iespējas dalībvalstīm un to reģioniem, kā arī kaimiņreģiona valstīm un valstīm, kuras izmanto Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu, un UZSVER, ka savstarpējā sadarbība veicina reģionu attīstību un ES integrāciju;
- (29) ATZINĪGI VĒRTĒ iespējas, ko sniedz sadarbības un sadarbības pasākumu iekļaušana mērķa "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" programmās, kopā ar kohēzijas politikas ieguldījumu makroreģionālo un jūras baseinu stratēģiju iekļaušanā;

- (30) ATZĪST, ka daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam ir izveidots Taisnīgas pārkārtošanās fonds ar tvērumu, kas ļautu reģioniem un cilvēkiem risināt jautājumus saistībā ar sociālo, nodarbinātības, ekonomisko un vidisko ietekmi, ko rada pārkārtošanās uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un klimatneitrālu Savienības ekonomiku līdz 2050. gadam;
- (31) AICINA dalībvalstis paātrināt gatavošanos un AICINA Komisiju ātri apstiprināt no Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzfinansētās programmas un attiecīgos taisnīgas pārkārtošanās teritoriālos plānus;
- (32) AICINA Komisiju ņemt vērā *NGEU* piešķiruma specifiku un šo resursu īstenošanas termiņus un AICINA Komisiju atbalstīt dalībvalstis Taisnīgas pārkārtošanās fonda savlaicīgā īstenošanā, jo īpaši attiecībā uz lieliem pārveides projektiem;

Kohēzijas politika pēc 2027. gada

- (33) PASVĪTRO to, cik kohēzija ir svarīga kā ES princips, politika, mērķis un pīlārs, un UZSVER, ka ir jāturpina stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, pamatojoties uz spēcīgu daudzlīmeņu pārvaldību un partnerību ar reģionālajām ieinteresētajām personām un iedzīvotājiem, kā arī dažādās ES politikas jomās;
- (34) UZSVER, ka kohēzijas politika ir politika visiem reģioniem;
- (35) AICINA Komisiju iesniegt tiesību aktu priekšlikumus laikposmam pēc 2027. gada, cik drīz vien iespējams pēc tam, kad būs iesniegts priekšlikums nākamajai ES daudzgadu finanšu shēmai;
- (36) ATGĀDINA, ka šie secinājumi neskar sarunas par ES daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2027. gada un kohēzijas tiesisko regulējumu;

(37) AICINA Komisiju

- izvērtēt visus 2021.–2027. gada tiesību aktu aspektus, sīkāk izpētīt iespējas, ko dod uz sniegumu balstīta pieeja, un maksimāli izmantot to, sagatavojot nākamo tiesisko regulējumu;
- turpināt vienkāršot kohēzijas politikas programmu pieņemšanas un īstenošanas noteikumus, pamatojoties uz pierādītiem piemēriem un paraugpraksi, lai samazinātu administratīvo slogu visām ieinteresētajām personām;
- saskaņot īstenošanas noteikumus starp dažādām ES programmām, kas sekmē līdzīgu mērķu sasniegšanu, lai izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga visām ieinteresētajām personām;
- nodrošināt nepārtrauktību attiecībā uz noteikumiem un juridisko noteiktību, nepalielinot administratīvo slogu;
- veicināt paraugprakses plašāku izmantošanu gadījumos, kad ir pierādīti rezultāti un zems kļūdu īpatsvars;

(38) AICINA Komisiju izpētīt kohēzijas politikas tiesisko regulējumu, vienlaikus koncentrējoties uz ES un tās reģionu ilgtspējīgas attīstības mērķiem un paturot prātā, ka tajā būtu jāpievēršas visu reģionu īpatnībām un arī sīkāk jāizskata situācija attīstības slazdā nonākušos reģionos un reģionos pie ES ārējām robežām, lai pienācīgi reaģētu uz to īpašajām vajadzībām, un tajā būtu jāparedz konkrēti pasākumi tālāko reģionu attīstības atbalstam;

(39) UZSVER, ka demogrāfiskās problēmas, piemēram, negatīvā demogrāfiskā tendence, sabiedrības novecošana, iedzīvotāju skaita samazināšanās un intelektuālā darbaspēka emigrācija, varētu ievērojami padziļināt starp reģioniem pastāvošās teritoriālās atšķirības, tādējādi kavējot kohēziju, izaugsmi un nodarbinātību; AICINA Komisiju izpētīt, kā pienācīgi risināt šīs problēmas;

(40) ATGĀDINA, ka dažos tālākajos reģionos un salu dalībvalstīs pieaugošais jauniešu īpatsvars un galējības iedzīvotāju blīvuma ziņā var radīt demogrāfiskās problēmas;

- (41) AICINA Komisiju nākamās tiesību aktu paketes sagatavošanas procesā turpināt ciešu sadarbību un informācijas apmaiņu ar dalībvalstīm par galvenajiem politikas izstrādes un īstenošanas elementiem;
- (42) AICINA Komisiju, dalībvalstis un reģionālās iestādes, sagatavojot investīciju instrumentus, paturēt prātā to, lai nekaitētu kohēzijai, piemēram, nodrošinot, ka ES un valstu politika un instrumenti veicina konvergenci un asimetrijas mazināšanu starp reģioniem un to iekšienē;
[...]
- (43) AICINA Komisiju pirms jaunu instrumentu ieviešanas izvērtēt pašreizējos ES politikas instrumentus, lai izvairītos no pārklāšanās ar esošajiem instrumentiem un jo īpaši ar kohēzijas politiku. Šajā izvērtējumā būtu jāietver visefektīvākās metodes noteikšana ES politikas satvara īstenošanai un dažādo instrumentu izvērtēšanas rezultāti;
- (44) IR APŅĒMĪBAS PILNA TURPINĀT regulāras politiskās debates starp attiecīgajiem ministriem Vispārējo lietu padomē, lai apspriestu kohēzijas politiku, tās īstenošanu un iespējamās problēmas.
-